

Jak koronawirus uderzył w europejskie metropolie? Co zrobić, aby odrodziły się po epidemii?

Transport publiczny, gospodarka odpadami, spowolnienie gospodarcze oraz opieka nad seniorami to obszary życia w metropoliach na których najbardziej odczuły się skutki pandemii koronawirusa. Teraz należy się skupić na poprawie jakości życia, efektywniejszym wykorzystaniu technologii do rozwoju mobilności, zdalnego nauczania i zastosowania dronów do obsługi sektora publicznego – to główne wnioski płynące z I Europejskiego Webinarium Metropolitalnego „Rozmowy Metropolitalne: Jak odrodzić się po COVID-19. Definiowanie wspólnych problemów, uniwersalizacja różnic”. W dyskusji online udział wzięli przedstawiciele Metropolii GZM, obszarów metropolitalnych Barcelony i Göteborga, a także ponad 70 słuchaczy z różnych stron świata.

Głównym celem tego wydarzenia, które odbyło się 2 czerwca b.r. była ocena wpływu pandemii koronawirusa na obszary metropolitalne oraz analiza podjętych przez nie środków zaradczych. Ważnym aspektem spotkania była także próba określenia wspólnych problemów metropolii europejskich oraz dyskusja nad najważniejszymi wyzwaniami, które obecnie stoją przed tymi obszarami.

Jak koronawirus odcisnął się na metropoliach?

Kazimierz Karolczak, przewodniczący Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii mówił o transporcie publicznym oraz obciążeniach wynikających z ograniczeń sanitarnych związanych z koniecznością zachowania dystansu społecznego i zapewnieniem odpowiedniej przestrzeni w środkach transportu publicznego.

Odbiło się to finansowo na organizacji przewozów realizowanych przez Zarząd Transportu Metropolitalnego. Nastąpił olbrzymi spadek dochodów ze sprzedaży biletów. Przewodniczący Zarządu GZM podkreślił również wagę wyzwań stojących przed gminami członkowskimi, m. in. na polu edukacji i zarządzania szpitalami.

Ernest Maragall, wiceprzewodniczący do spraw Stosunków Międzynarodowych Obszaru Metropolitalnego Barcelony zwrócił uwagę na redukcję liczby pasażerów o 90-95 proc. i związany z tym spadek dochodów ze sprzedaży biletów. Niemniej jednak istnieje obowiązek utrzymania komunikacji ze względu na pasażerów wykonujących specyficzne zadania (np. służba zdrowia).

Obszar Metropolitalny Barcelony chce w ciągu kilku tygodni uruchomić bezpłatną komunikację miejską. Do innych kwestii kluczowych zaliczył on także politykę dotyczącą zarządzania gospodarką odpadami. Epidemia wpłynęła znacznie na zmianę zwyczajów w związku z koniecznością pozostania ludzi w domach. To spowodowało także zmiany związane z wywozem odpadów i finansowaniem tego systemu. Koronawirus wymusił także ograniczenie prac publicznych i inwestycji strukturalnych.

Zdaniem Ernesta Maragalla, transport publiczny w tym regionie powinien odrodzić się stosunkowo szybko, natomiast powrót do normalności w przypadku pozostałych kwestii zajmie dużo więcej czasu. Przedstawiciel metropolii Barcelony wskazał także ważną rolę sektora publicznego w zapobieganiu skutkom pandemii Covid-19 w miastach. Istotne znaczenie będą miały zamówienia publiczne.

Negatywne skutki społeczno-gospodarcze

Nina Miskovsky, zastępca burmistrza miasta Göteborg podkreśliła, że największym problemem wynikającym z pandemii koronawirusa w mieście i regionie Goeteborga jest zapewnienie prawidłowej opieki seniorom. Około 75 proc. potwierdzonych

przypadków Covid-19 w tej metropolii dotyczyło osób powyżej siedemdziesiątego, a 66 proc. – powyżej osiemdziesiątego roku życia. W dalszym ciągu rekomendowana jest izolacja osób w tej grupie wiekowej. Problemem jest też brak statystyk na szczeblu europejskim oraz ujednoczonych kryteriów prowadzenia badań.

W Goeteborgu wprowadzane są np. statystyki dot. osób zmarłych na Covid-19, które mieszkały w domach pomocy społecznej. Zdaniem Niny Miskovsky, koronawirus mocno dotyka tamtejszą gospodarkę. Następują zwolnienia w takich branżach jak sport, turystyka, przemysł spotkań i kultura, co z pewnością będzie mieć długotrwale negatywny wpływ na ekonomię. W Goeteborgu prowadzone jest też zdalne nauczanie. Dla młodzieży z biednych rodzin przygotowywane są paczki żywnościowe, dostarczane w specjalnych opakowaniach uniemożliwiających zakażenie koronawirusem. Negatywny efekt Covid-19, nie do końca jeszcze zbadany, może stanowić również wzrost przemocy domowej, co spowodowane jest narastającymi problemami psychologicznymi i stresem.

Jak podnieść się z kryzysu?

Kolejne pytanie dotyczyło środków zaradczych podjętych przez poszczególne metropolie. Ernest Maragall czeka na dobre wieści z Brukseli. W dalszym ciągu nie jest bowiem pewne, kto będzie się mógł ubiegać o wsparcie, o jakie pieniądze i na jakie działania. Jego zdaniem kluczowe byłoby pozyskanie środków na inwestycje społeczne, służbę zdrowia, turystykę, inwestycje, poprawę stanu klimatu, zmiany energetyczne oraz polepszenie jakości powietrza. Potrzebne są działania, które zapewnią stały

i zrównoważony wzrost w przyszłości. Straty budżetowe związane z Covid-19 w samej Barcelonie szacowane są obecnie na ok. 300 mln euro.

Z kolei Nina Miskovsky potwierdziła chęć kontynuacji działań społecznych a także zwróciła uwagę na działania medyczne, takie jak prowadzenie testów z udziałem osób, u których

stwierdzono przeciwności. Ważne są również działania na rzecz mobilności, poprawy jakości nauczania oraz ożywienia gospodarczego. Kazimierz Karolczak zadeklarował prowadzenie dalszych działań na rzecz zapewnienia sprawnie funkcjonującej komunikacji miejskiej oraz wsparcia dla gmin członkowskich w ich działaniach prowadzonych na rzecz zwalczania skutków pandemii. Jednym

z ważniejszych działań poczynionych przez GZM w tym zakresie, było przekazanie wsparcia finansowego dla łącznie 18 szpitali z obszaru Metropolii. Wyraził on również obawę o gospodarkę naszego kraju w następnych miesiącach oraz na fakt, że dotychczasowe działania władz centralnych skupiały się przede wszystkim na pomocy przedsiębiorcom, natomiast – póki co – nie przewidziano wsparcia dla samorządów, które także bardzo mocno zostały dotknięte przez pandemię.

Czas na zmianę sposobu myślenia

W opinii prelegentów główne działania władz metropolitalnych powinny skupiać się na poprawie jakości życia mieszkańców. Wyzwaniem może być też zachęcenie ich do częstszego korzystania z transportu publicznego. Sytuacja związana z koronawirusem niejako wymusza na władzach zmianę sposobu myślenia – m.in. w dziedzinie mobilności, a także wykorzystania nowych technologii i ulepszenia istniejących – np. w kwestiach związanych z mobilnością, wykorzystaniem dronów w służbie miast i szpitali czy zdalnego nauczania. Wskazano, że działania metropolii są nakierowane na mieszkańca. Dlatego bez względu na różnice, metropolie europejskie powinny wymieniać się dobrymi praktykami i debatować, szczególnie w tych niełatwych czasach, by jeszcze lepiej określać i walczyć o swoją pozycję dotyczącą finansowania ze środków UE.

Podczas webinarium możliwość wypowiedzenia się mieli również jego uczestnicy – ich postulaty skupiały się wokół obszarów, które powinny być wspierane przez Unię Europejską. Wymieniono tu np. zrównoważony rozwój, który nie może istnieć bez

transportu publicznego, tworzenie miast przyjaznych ruchowi pieszemu, nowoczesne rozwiązania związane z mobilnością uzupełniającą, która wsparłaby transport publiczny, cyfryzację danych i modele zarządzania, zwrócono także uwagę na finansowe pogorszenie kondycji gospodarstw domowych, które powinny zostać wsparte poprzez działania związane z aspektami społecznymi, mieszkalnictwem oraz zatrudnieniem.

W pierwszym webinarium zorganizowanym z inicjatywy Metropolii GZM wzięło udział ponad 70 reprezentantów metropolii z różnych zakątków świata oraz przedstawiciele nauki. Następne spotkania w sieci już wkrótce. Zaowocują one materiałami, na podstawie których wspólnie z European Metropolitan Authorities można będzie skuteczniej reprezentować interesy metropolii w Unii Europejskiej.